

Inhoud

7 Ter introductie

ACTUALITEIT

---

10 DWARS: HARRY VAN DER MOLEN & HUBERT BEUSMANS EN RIEN FRAANJE
Het CDA serveert het referendum te snel af

14 GERARD ADELAAR
Welke mensen wil het CDA doorgeven?

18 HENRI BONTENBAL
Het ‘groene’ regeerakkoord mist nog een flinke scheut ‘integrale ecologie’

23 UITGESPROKEN POLITIEK: DÉSANNE VAN BREDERODE
Normaal, hardwerkend

24 BINNENHOF BUITENOM: JAN DIRK SNEL
De Bevrediging van 1917

Begrensde vaderlandsliefde

---

28 THEO BRINKEL, MAARTEN NEUTEBOOM & JAN DIRK SNEL
Begrensde vaderlandsliefde

VERLANGEN NAAR EEN NATIONAAL THUIS?

---

40 MARIN TERPSTRA
De zinvolheid van het begrip ‘nationale gemeenschap’

48 INTERMEZZO: DAVE ENSBERG-KLEIJKERS ‘Gemeenschapszin is een werkwoord’

-
- 50 RICHARD STEENVOORDE
Burger van twee werelden: een pelgrim in eigen land
- 57 PAUL DEKKER
Kanttekeningen bij het onbehagen van de gewone Nederlander
- 65 GER GROOT
Tussen vlag, fiets en paraplu: de burger als verlichter en romanticus
- .....
VADERLANDSLIEFDE: DILEMMA'S EN NUANCES
.....
- 74 THEO BRINKEL & PAUL VAN GEEST
In gesprek met Rowan Williams
'Nationale identiteit: geen idool maar opdracht tot wederzijdse
verrijking'
- 81 HANSKO BROEKSTEEG
Jullie burgerschapsvorming is de onze niet!
- 87 HERMAN PAUL
Nationale identiteit: een zaak van normen en waarden?
- 94 INTERMEZZO: JOS WIENEN 'Laat groepen aansluiting vinden bij onze
gemeenschap'
- 96 RINGO OSSEWAARDE
De overheid als zedenmeester?
- 103 JAN DIRK SNEL
Kunnen we van Europa houden? Over de Europese Unie en de
nationale lidstaten
- .....
POLITIEK ALS GEMEENSCHAP-SCHEPPENDE OPGAVE
.....
- 114 DIEDERIK BOOMSMA
Waarom patriottisme belangrijk is
- 121 MARC JANSSENS & MAARTEN NEUTEBOOM
In gesprek met Sybrand Buma
'Ook voor het CDA geldt dat we de pijn van mensen beter moeten
begrijpen'

-
- 129 GOVERT BUIJS
Een Dutch dream als antwoord op kosmopolitisme, nationalisme en
‘tilmantisering’?
- 141 ERIK BORGMAN
Naar een waarachtig christendemocratische visie op gemeenschap
- 149 HENK POST
Grondwetspatriottisme in een rechtsgemeenschap: de rol van religie
en levensovertuiging
- .....
- 155 PAUL VAN VELTHOVEN De actualiteit van *Émile Durkheim*
- .....
- BOEKEN
- .....
- 162 PIETER GERRIT KROEGER
Sybrand Buma
‘Verwarde tijden!’ die om richting vragen
- 166 HANS GOSLINGA
Mark Lilla
The once and future liberal. After identity politics
- 170 GERRIT DE JONG
Douglas Murray
The strange death of Europe. Immigration, identity, Islam
- .....
- BEZINNING
- .....
- 172 UIT DE KUNST: RIEN FRAANJE
We zijn allemaal migranten in de tijd
- 174 PAUL VAN GEEST